

Traditio maiorum est dies quinquaginta pentecostes ut pascha celebrandos.

num totum quasi sabbatum habeant, quanto magis nos resurrectionem Domini celebrare debemus? Et ideo Maiores tradiderunt nobis p̄tecostes omnes quinquaginta dies ut pascha celebrandos, quia octaua hebdomadis initium pentecosten facit. Vnde & Apostolus quasi Christi discipulus, qui sciret diuersitatem temporum, scribes ad Corinthios: * Apud vos, inquit, forsitan manebo & hyemabo. Et infra: Manebo autem Ephesi vsque ad pentecosten. Ostium enim mihi apertum est magnum. Itaque apud Corinthios hyemem agit, quorū erroribus angebatur, quod eorū circa Dei cultum frigeret affectus. Cum Ephesijs pentecosten celebrat, atque his tradit mysteria, relaxat animum, quia fidei cernebat ardore feruentes. Ergo per hos quinquaginta dies ieiunium nescit Ecclesia, sicut dominica qua Dominus resurrexit, & sunt omnes dies tamquam dominica. Tom. 5. admodū ex à lib. 8. Comment. in cap. 17. Luce.

* 1. Cor. 16.

Die dominica ieiunium nescit Ecclesia, quæ admodū ex à paschate ad pentecosten.

CAPVT QVARTVM De Quadragesimali Ieiunio.

I. Quadragesimam à Christo consecratam & præceptam esse.

Christus ieiunium quadragesimæ dierum consecrauit.

Sanctæ quadragesimæ rationem, cuius hodie initium celebramus, frequenter edidimus, & cur tot dierum numero ieiunemus sæpe docuimus. Diximus enim quod Dominus Iesus Christus hunc eundem numerum ieiunij consecrauit, & continuatis diebus noctibusque non capiens cibum, vnum ieiunij corpus effecerit, hoc est, licet dici ordo noctis interrumpetur aduentu, non tamen interruptus est ordo ieiunij. Vnde erant apud eū plura temporum curricula, sed abstinentiæ dies vna, ostēdens nobis ita nos hunc numerum integrum ieiunare debere, ut quia totam quadragesimam complecti non possumus solido & vno ieiunio, vel quotidianis eandem

dē sine intermissione ieiunij celebremus, vt si quis quam vnā diē abstinendo prætermiserit, totam quadragesimā violarit, & propter modici temporis cibum magni fructum laboris amiserit. Tom. 3. Ser-
mone 23 de quadragesima.

Fratres non cuius peccatum, fidelibus indictam quadragesimā à Domino violat, & ieiunia cōsecrata ventris voracitate dissoluere. Scriptum est, * Qui dicit se in Christo manere, debet sicut ille ambulauit, & ipse ambulare. Si vis ergo Christianus esse, debes quod Christus, facere. Ille qui peccatū non habebat, quadragesimā ieiunauit, tu non vis quadragesimā ieiunare qui peccas? Ille, inquam, peccatum non habebat, sed pro nostris ieiunauit peccatis. Qualis ergo apud consciētiam tuam Christianus es, cum Christo pro te esuriens tu prandes? Cū Salvatore pro te ieiunante tu reficēris? Non igitur sicut dixi, leue peccatum est, indictum violare ieiunium. Tom. 3. Sermone 25 de quadragesima.

Si quis in quatuor quadragesima vnā diē abstinendo prætermittit, totam

quadragesimā violat. Nō est leue peccatū indictam à Domino quadragesimā violare.

* 1. Ioan. 2.

Nonnulli Christianorum Fratres existimantes se diuinitatis præcepta religiosius obseruare prætermissa deuotione quadragesimæ, cuius hodie curamus exordium, quinquagesimam se facere mentuntur, cū id neque diuinis litteris iubeatur, neque traditum sit auctoritate Maiorum. Sola igitur hoc faciunt animi presumptione: & dum putant se deuotius agere, superstitionis conuersantur. Dicit se obseruare quinquagesimam qui forte quadragesimam implere vix possit. Bonum est quidem cunctis temporibus ieiunare, sed melius quadragesimā ieiunare cum Christo. Hanc enim quadragesimam nobis Dominus suo ieiunio consecrauit. Tom. 3. Sermone 34. de quadragesima.

Reprehendit quorundam ieiunando superstitionem.

Bonū est quouis tempore ieiunare, sed melius quadragesimam ieiunare cum Christo.

Ante dies deuotionem sanctæ quadragesimæ predicantes, sacrarum litterarum exempla protulimus, quibus approbaremus hūc quadragenarium numerum non esse ab hominibus constitutum, sed diuinitus consecratum, nec terrena cogitatione inuentum,

Numerus quadragenarius ieiunij nō est ab hominibus cō-

stitutus sed di- sed cœlesti maiestate præceptū. Atque ideo qui con-
unitus conse- stitutum numerum vna die manducando præterit,
cratus. non vt vnus dici violator accusatur, sed vt totius

Ieiunium qua- & totius quadragesimæ consequatur sanctitatem.
dragesimæ re- Hæc autem non tam Sacerdotum præcepta quàm
ligiose obser- Dei sunt. Atque ideo qui spernit, non Sacerdotem
uandum. spernit, sed Christum qui in suo loquitur Sacerdote.

Tom. 3. Sermone 36. de quadragesima.

II. Quadragesimam integram magna reli- gione ante pascha obseruandam.

CONsidera, Quadragesima totis præter sabbatū
 & dominicam ieiunatur diebus. Hoc ieiunium
 Domini pascha concludit. *Tom. 4. lib. de Helia & ieiunio, Cap. 10.*

Soror Ambro- Hæc tecum sanctæ memoriæ Liberius, quæ apud
zij asiduis ie- alios maiora verbis, apud te minora exemplis, ita
iuimus se mace- omnem disciplinam non solum virtute adæquasti,
rans. sed etiam æmulatione vicisti. Namque ieiunium in

* *Matth. 4.*

Adolescētibz
magis ieiunia
necessaria sūt
quàm senibus.

præceptis habemus, sed singulorum dierum. Tu autem multiplicatis noctibus ac diebus innumera tēpora sine cibo transigis, & si quādo rogaris vt cibum sumas, paullisper deponas codicem, respondeas illico: * Non in pane solo viuunt homo, sed in omni verbo Dei. Ipse epularum vsus cibus obuius, vt edendi fastidio ieiunium desideretur, potus ē fonte, fletus in prece, somnus in codice. Hæc iunioribus cōuenēte annis, donec mens æui matura canesceret. Ast vbi domiti trophæū corporis virgo sustulerit, moderandum labori, vt magistra suppari seruetur ætati. Cito fœcundis onerata palmitibus emeritæ ætatis vitis crepat, nisi aliquādo reprimatur. Eadem tamen donec adolescit exuberat, & inueterata amputatur, ne siluescat sarmentis, aut fœtu nimio exinanita moriatur. Bonus agricola optimam vitem & fœtu terræ cohibet & defendit à frigore, & ne meridiano sole vratur

tur

tur explorat. Agrum quoque vicibus exercet, vel si non patitur otiosum, diuersa alternat semina, mutatis vt fertibus arua requiescant. Tu quoque virgo veterana pectoris tui colles diuersis saltē seminibus sere, nunc alimonijs mediocribus, nūc ieiunijs parrioribus, lectione, opere, prece, vt mutatio laboris, induciā sint quietis. Nō totus messē generat ager. Hinc de collibus vinea consurgunt, illinc purpurascētes cernas oliuas, hīc olentes rosas, sape etiam relictis aratris ipse validus agricola digito solū s' alpit, vt florum deponat radices, & a speris manibus quibus luctantes inter vinea flectit iuuenos, mollior ouium pressat vbera. Eo quippe melior ager, quo numerosior fructus. Ergo & tu boni agricolę exemplum secuta non perennibus ieiunijs tamquam depressis vomeribus humum tuum findas. Floreat in hortis tuis rosa pudoris, liliū mentis, & irriguum sacri sanguinis violaria bibant fontem. Vulgo hoc ferunt: Quod velis prolixē facere, aliquando ne feceris. Debet esse aliquid quod quadragesimę diebus addatur, sed ita vt nihil ostentationis causa fiat, sed religioſis. Tom. 1. lib. 3. de Virginitibus.

Quadragesime diebus aliquid addendum, sed ita vt nihil ostentationis causa fiat, sed religioſis.

Diximus superiore dominica hoc esse fidei nostrę opus primum, vt horum quadraginta dierum curricula deuotissime ieiunemus, & itam esse causam salutis nostrę, si hoc tempore abstinentię operā commodemus. Atque ideo Fratres dilectissimi inspicere debemus quę sit huius forma ieiunij, vt respiciamus quanta sit eius vtilitas. Est enim interdum inutile & inane ieiunium, quod licet ventrem & omnia viscera succo saturitatis exhaurit, non tamen acceptum est Deo, quia mentem & intimos sensus minime vinculo iniquitatis euacuat. Tom. 3. Sermonē 33. In tempore ieiunij non esse luxuriandum.

Dieb' quadraginta strictissimē ieiunandum.

Istud autem præceptum eius est primum, vt his quadraginta diebus, ieiunijs, orationibus, vigilijs operā commodemus. Ieiunijs enim lasciuia corporis castigatur, orationibus deuotis faginatur ani-

ma vigilijs diaboli insidiæ depelluntur. Deinde cum istis mandatorum obseruationibus fuerit hoc tempus impletum, tunc purgata & fatigata tot obseruationibus anima ad baptismum veniens Spiritus sancti inundatione reficitur, & quicquid in ea diuersarum ægritudinum ardor exsiccauerat, cœlestis gratiæ rore perfunditur. *Tom. 3. Sermones 27. de quadragesima.*

In deserto Saluator implet mandatum Dei, ut ibi Adam saluaret errantem, vbi fuerat de paradisi possessione proiectus. Adam enim expulsus de paradiso, inculti mundi deserta sustinuit. In deserto ergo primum homini salus refunditur, vbi non sunt epulæ, vbi desunt deliriæ, vbi (quod est omnium malorum causa) deest & mulier. Potuerat enim Adam inter illas paradisi incōcussus stare delicias, si Eua ibidem cum diabolicis illecebris non fuisset. Conueniens ergo est desertum salutis, vbi non est Eua quæ persuadet, non est mulier quæ blanditur. Videt eam miram, in paradiso cum Adam diabolus dimicat, vbique insidiatur homini, vbique cōgreditur: sed vbi mulierem inuenit, vincit: vbi mulierem nō inuenit, victus abcedit. Formam igitur dedit nobis Deus in hoc facto, ut ieiuniorum tempore tanquam desertū habitantes abstinemus epulis, voluptate, muliere, nec coniugatur nobis Eua, ne nos à casta obseruatione illecebrosa persuasione subuertat. In deserto quodammodo videtur habitare qui quadragesimæ tempore ieiunus & castus est. *Tom. 3. Sermones 37. de quadragesima.*

Formam ieiunandi dedit nobis Christus.

In deserto cum Christo videtur habitare qui quadragesimæ tempore ieiunus & castus est.

III. De mysterijs ieiunij Quadragesimalis.

Sed dicit aliquis, Quadragesimæ aliquoties accipimus rationem, & eam consecratam à Domino frequenter audiuius, sed cur eadem quadragesima quadraginta & duos dies habeat, audire gestimus. * Legimus in veteri testamento cum sanctus Moses filios Israel de iugo Aegyptiæ captiuitatis erueret, ut in terram eos repromissionis induceret, qua-

* Deuter. 8.
Ieiunium quadragesimale respondet mæ.

draginta

draginta & duorum dierum eum ad memoratā ter-
ram mansionibus peruenisse, tantoque illum tem-
porum numero positum esse promissis, quāto & nos
promissis nobis à Salvatore perfrui gratulamur. Eo-
dem, inquam, numero Moyses, per mansiones per-
uenit ad requiem, quo & nos per ieiunia propera-
mus ad cœlum. Ieiunia enim nostra mansiones que-
dam sunt, per quæ iter spiritualiter facientes, animæ
virtutibus ambulamus, & diurno profectu repromis-
sæ nobis terræ viciniores efficiuntur, ita ut citius per-
ueniat qui deuotius ieiunavit. Pedes enim quidam
animæ pernicies sunt, fides atque ieiunium, qui cito
de humilibus ad altiora conscendunt, cito de terre-
nis ad cœlestia gradiuntur. De his pedibus dicit Apo-
stolus: * Quam speciosi pedes euangelizantium bo-
na. Hos pedes lauare præcepit Dominus. Sicut Apo-
stolus ait de vidua: * Si Sanctorum pedes lauit. Di-
gni enim honore euangelizantium pacem pedes sunt,
qui spirituales ac nitidi doctrina super hominū cor-
da gradiuntur. Quadraginta etiam & duorum dierum
numero Israel populus peruenit ad fluueta Iordanis:
Eodemque dierum circulo Christianus populus per-
uenit ad flueta baptismatis. Et sicut ait Propheta:
* Iordanis conuersus est retrorsum, illic introeunte
Israëlitā in aquam fluminis vnda superfugit, hic de-
scendente in fontem Christiano criminum peccata
diffugiunt. Et mirum in modū illic retrorsum flu-
uius conuersus in originē suam reuertitur, hic in po-
sterum reuocatus homo in originis suæ infantiam
reparatur. Ibi fontem suum de quo egressa fuerat vn-
da perquirat, hic hominem suum à quo exierat inno-
centia recognoscit. Ibi exinanitur alueus fluctibus,
hic euacuantur corda criminibus. Ibi, ut seruos Dei
illic aqua cœnosa nō madidet, hic famulos Dei con-
scientia terra nō polluat. Iordanis enim quidam est
fons lauacri, per quem qui trāsierit, relictis sordibus
paradisum repromissionis ingreditur. In hoc ergo
quadragenario & duali numero Israel populus relin-

*Pedes anime
pernicies sunt
fides atq; ieiunium.*

* Rom. 10.

* 1. Tim. 5.

* Psal. 113.

quens Aegyptum rubri maris fluenta transcendit: & nos quoque in ipso numero relinquētes mundi Aegyptum gehennæ ardentis stagna transimus. Illos in fluctibus vnda sustentat, nos ignis flamma non vrit. Illis solidatur aqua, nobis refrigescit incendium. Et contra naturæ vsū per æstū siccatur mare, per fontem baptismi gehenna mitescit. *Tom. 3. Sermone 23. de quadragesima.*

Retinent adhuc sensus vestri Fratres, nos hoc superiore dominica prædicasse quòd huius quadragesimæ nostræ figuram illæ quadragesimæ & duæ mansiones habuerint, per quas populus Israel exiit de Aegypto, diurno profectu terram repromissionis intrauit, & quasi quibusdam salutis gradibus post iugum seruitutis ascendit ad regnum. Figura inquam fuit in illis mansionibus ieiuniorum nostrorum, non solum in quâritate numeri, sed etiam in obseruatione virtutum. Non enim tantum filij Israel in itinere deserti corporeis gressibus ambulauerunt, quâtum in via Domini religiosi actibus profecerunt. In via plane ambulauerunt Domini quæ illos potauit in fluctibus & pavit è cælo. Esurientibus enim in eremo manna non defuit, periclitantibus in mari terra non fugit. Ibi mare in semita sternitur, hic cælum ad pabulum referatur. Propter gratiam famulorum Dei Iordanis fluenta sua retinet, aquam suam myrrha commutat. Illic retrorsum conuersa, quæ sequebatur vada præcedit, hic in melius temperata quæ amarum stillabat vena dulcescit. Et mirum in modum fluuius cursum perdidit, fons saporem. *Tom. 3. Sermone 24. de quadragesima.*

Christus quadragesima die. bus ieiunauit, vt eo numero consummaret hoīs, qui perierat, perfectionē

Bono ordine qui in superiore psalmo dixit, Ecce venio: in hoc iam venit, & patitur: & ideo quadragesimus psalmus inscribitur, quia quadragesima diebus ieiunauit Dominus Iesus, vt eo numero cōsummaret hominis qui perierat perfectionē. Sicut enim per appetentiam interdicti fructus amiserat gratiam, ita per ieiunium reparari eius virtutem oportuit:

tnit: vt qui perierat in Adam, repararetur in Chri-
 sto. Tom. 4. statim in initio enarrationis psal. 40.

*Qui in Adam
 perijt, in Chri-
 sto reparatur.*

CAPVT QVINCTVM
 De Ciborum delectu.

1. Ciborum delectum ad refrenandam car-
 nis lasciuiam Ambrosij aetate
 in vsu fuisse.

MOdico itaque vino utere, ne infirmitatem
 corporis augeas, non vt voluptatem exci-
 tes. Incendunt enim pariter duo, vinum & Ieiunia et para-
 adolescentia. Infrenent etiam teneram aetatem ie-
 iunia, & parsimonia cibi retinaculis quibusdam in-
 domitas cohibeat cupiditates.

* 1. Tim. 5.

*Indomitas cibi
 habent volu-
 ptates.*

Et paullo post:

Escis quoque omnibus quae gignant membris ca-
 lorem, parce vtendum puto. Carnes enim etiã aqui-
 las volantes deponunt. In vobis quoque ales inte-
 rior illa de qua legimus: Renouabitur sicut aquila
 iuuentus tua, sublime tenens virgineo prope volatu
 superfluae carnis nesciat appetentiam. Tom. 1. lib. 3. de
 Virginitas.

*Parce vtendū
 escis q̄ gignant
 membru calorē.*

Quid igitur sibi isti volunt qui tentant eos peruer-
 tere quos acquisiuit Apostolus, quos redemit Chri-
 stus sanguine suo? Quid est quod asserunt baptiza-
 tos intendere non debere virtutum disciplinis, ni-
 hil illis obesse comestationes, nihil voluptatum af-
 fluentiam, insipientes esse eos qui ijs careant: virgi-
 nes oportere nubere, filios facere, similiter & viduas
 iterare quod semel male virili admixtione expertae
 sint, etiam si se continere possint, errare eas quae no-
 lunt iterare copulã? Quid ergo? Placet vt hominem
 exuentes, & induamus pecudẽ: & exspoliantes Chri-
 stum, vestiamur aut superuestiamur amictus diabo-
 ni? Sed quum ipsi Doctores gentium ne honestatem

*Philosophi nõ
 putarunt hon-
 nestatem cum*